

Advokatenkantoor

JP Juristen

VOGELENZANG

Delft, 14 december 2023

Uw referentie

Ons dossiernummer : L2335424

Inzake : Engel/Erasmus Universiteit Rotterdam

Faktuurnummer : D0105438

Geachte mevrouw/mijnheer,

Bijgaand zenden wij u de stukken met betrekking tot de nagemelde (ambts)handeling(en) in opgelijde zaak retour.

Ons komt toe:

Procesinleiding

Informatiekosten

BTW 21,00 % OVER.*.131,73

€

€

€

TOTAAL KOSTEN

€

DOOR U TE VOLDOEN

€

Laatstgemeld bedrag zien wij graag binnen 14 dagen na factuurdatum op onze bovenstaande ING Derdengeldenrekening NL 61 ING B 0659 373300 (Van Beest, Knol & Vermeulen te Delft) tegemoet, onder vermelding van het factuurnummer.

De eventueel door mij opgevraagde informatie bij het GBA en Handelsregister mag ik u op grond van de privacywetgeving niet verstrekken.

Voorzover van toepassing dient u zelf voor indiening en verdere afhandeling zorg te dragen.

Mijn BTW nummer: NL8095.45.329B01

IBAN: NL 61 ING B 0659 373300

BIC: INGBNL2A

Met vriendelijke groet,

Gerechtsdeurwaarderskantoor Van Beest, Knol & Vermeulen.

RECHTBANK ROTTERDAM, SECTOR KANTON
Locatie Rotterdam

Heden de *derhiende december* tweeduizend drieëntwintig,

ten verzoeken van de heer **WILLEM ENGEL**, wonende aan de [REDACTED]
 te Rotterdam, die te dezer zake mr. C.J. Wisse, wonende aan de [REDACTED]
 [REDACTED] tot gemachtigde stelt zulks met recht van vervanging;

Heb ik:

Mr Michel Petrus Andreas Knol,
gerechtsdeurwaarder met
vestigingsplaats Delft, Nederland
en aldaar kantoorhoudende aan
de [REDACTED]

GEDAGVAARD:

De publiekrechtelijke rechtspersoon **Erasmus Universiteit Rotterdam**, gevestigd en kantoorhoudende te (3062 PA) Rotterdam aan de Burgemeester Oudlaan 50, aldaar aan dat adres mijn exploit doende en afschrift dezes alsmede van na te melden producties latende aan:

De heer P. van Vliet, aduun werkzaam;

~~dit adres in een gesloten envelop met daarop de gegevens zoals wettelijk voorgeschreven omdat ik alhier niemand trof aan wie rechtsgeldig afschrift gelaten kon worden;~~

OM

Op **dinsdag 2 januari 2024** des morgens te 10.00 uur in persoon of vertegenwoordigd door een gemachtigde te verschijnen ter terechtzitting van de kantonrechter te Rotterdam, Rechtbank Rotterdam sector Kanton, locatie Rotterdam, alsdan en aldaar gehouden wordende in het Gerechtsgebouw aan het Wilhelminaplein 100-125 te (3072 AK) Rotterdam;

MET AANZEGGING

Dat gedaagde de keuze heeft om op de in deze dagvaarding genoemde terechtzitting mondeling te antwoorden, hetzij uiterlijk op de terechtzitting een met redenen omkleed schriftelijk antwoord in tweevoud kan indienen;
 Indien de gedaagde niet uiterlijk op de voornoemde terechtzitting antwoordt of om uitstel verzoekt, en de voorgeschreven formaliteiten zijn in acht genomen, de Kantonrechter de eis bij verstek toewijst, tenzij deze hem/haar ongegrond of onrechtmatig voorkomt.
 Dat van gedaagde bij verschijning geen vastrecht geheven zal worden.

TENEINDE

Alsdan en daar te horen eis doen en concluderen:

I. INLEIDING

1. Willem Engel is een politieke en mensenrechtenactivist, hij werd beeldbepalend voorman van een grote groep mensen die geacht wantrouwen jegens de overheid koesteren. In deze hoedanigheid is Engel uitgenodigd om als panellid plaats te nemen aan de Roundtable van de studiemiddag Complotdenken op 21 april 2023 aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.
2. Op 13 april 2023 trok het College van Bestuur van Erasmus Universiteit Rotterdam de uitnodiging onverwacht in omdat Engel of een nauwe kring van medestanders in een recent verleden medewerkers van deze universiteit zouden hebben bedreigd dan wel geïntimideerd.
3. Willem Engel verzet zich tegen deze publiek geuite beschuldiging omdat daarvoor relevante feitelijke substantiëring ontbreekt. Willem Engel stelt dat de intrekking en dat de daarmee gepaard gaande publieke uitlatingen van Erasmus Universiteit Rotterdam zijn eer en goede naam aantasten.

II. DE FEITEN

II.II. De publieke aankondiging van Engel als panellid

4. Op 31 maart 2023 kondigt Boom Criminologie, als belangrijkste sponsor van de studiemiddag Complotdenken op 21 april 2023 aan de Erasmus School of Law (hierna: de studiemiddag), via een twitterbericht publiekelijk aan dat Willem Engel gedurende deze studiemiddag als panellid onderdeel zal uitmaken van de Roundtable. (Productie 1).

II.III. De intrekking van de uitnodiging

5. Op 13 april 2023 ontvangt Engel een bericht van het College van Bestuur (CvB) van EUR (hierna: "de intrekking" met de boodschap dat (Productie 2):

"(...) in een recent verleden (...) door u of een nauwe kring van medestanders (...) medewerkers van onze universiteit (...) zijn (...) geïntimideerd en bedreigd (...). Vanuit goed werkgeverschap en solidariteit met onze collega's van Erasmus Universiteit Rotterdam, hebben wij daarom besloten de uitnodiging aan u (...) in te trekken."
6. Op 13 april 2023 antwoordt Engel op de intrekking onder meer: "Zo'n aanklacht heeft wel substantiëring, u heeft het over mijzelf of een nauwe kring van medestanders, ik verwacht dan wel concreet bewijs waarin ik of iemand uit het team van Stichting VoorWaarheid een bedreiging of intimidatie uit. (...) Met alle respect voor jullie beslissing, ben ik bang dat dit het imago van het Erasmus niet ten goede komt. Als er een oprechte intentie is om debat te voeren en bruggen te bouwen is dit in mijn ogen contraproductief." (zie Productie 2)

II.IV. Het geven van ruchtbaarheid aan de intrekking

7. Op 19 april 2023 maakt Engel het bericht met de intrekking van de uitnodiging per tweet wereldkundig. (Productie 3).
8. Op 21 april 2023 meldt Erasmus Magazine: "Het College van Bestuur deelde vorige week per mail aan Engel mee dat:

"In een recent verleden medewerkers van onze universiteit door u of een nauwe kring van uw medestanders geïntimideerd of bedreigd' zijn. Uit solidariteit met die bedreigde collega's trekt het CvB daarmee de uitnodiging in. Volgens woordvoerder Monique de Jongh doelt het College van Bestuur op de bedreigingen die 'veelvuldig in de media' zijn geweest tijdens de coronacrisis."¹ (Productie 4).

9. Op 23 april 2023 meldt de Volkskrant:

"(...) waar is eigenlijk Willem Engel, dansleraar en coronademonstrant des vaderlands, zo luidt vrijdagmiddag de eerste vraag uit het overwegend academische publiek. Engel stond toch op de lijst met sprekers? Vlug grijpt de woordvoerder van het college van bestuur in. Ja, Engel was aanvankelijk uitgenodigd om te komen meepraten, op deze middag over complotdenken. 'Maar werknemers van deze universiteit hebben zich in het verleden door hem bedreigd gevoeld.' Dus stak het hoofdbestuur van de Erasmus Universiteit een stokje voor de uitnodiging: ook academische vrijheid kent grenzen." (Productie 5)

II.V. Communicatie tussen partijen

10. Op 16 mei 2023 is EUR gesommeerd te rectificeren en om reputatieschade te vergoeden. (Productie 6)
11. Op 31 mei 2023 laat de advocaat van EUR per e-mail weten dat hij nadere bewijsvoering van de beschuldiging aan het adres van Engel en zijn naaste medestanders afwacht. (Productie 7)
12. Op 9 juni 2023 laat de advocaat van EUR per brief het volgende weten.

"[Engel heeft geen bezwaar tegen de intrekking, zoals volgt] uit de reactie van de heer Engel zelf, van 13 april 2023. Een dergelijk bezwaar zou denk ik ook

¹ <https://www.erasmusmagazine.nl/2023/04/21/complotmiddag-toch-zonder-willem-engel-vanwege-bedreigingen-en-intimidaties/>

niet reëel zijn geweest, nu mijn cliënte uiteraard zelf beslist wie tot de gebouwen en terreinen van de universiteit worden toegelaten.” Tevens schrijft hij in verband met bewijs voor de aantijging dat er sprake zou zijn van bedreiging of intimidatie: “Het gaat hierbij onder andere om het volgende voorbeeld: de kennelijk ludiek bedoelde uitreiking van de Anton Mussert-prijs, waarbij de naam van een van de wetenschappers werd verbonden met de opmerking medische experimenten én gepoogd is haar thuis op te zoeken. Dit vormt voor mijn cliënte een ontoelaatbare gebeurtenis, met een duidelijk intimiderend en bedreigend karakter. Het verspreiden van privé-gegevens is volgens tegen de heer Engel gedane aangifte overigens vaker gebeurd. ”

13. Tot slot schrijft hij dat er geen sprake is van enig causaal verband omdat het Engel zelf is geweest die het bericht van EUR aan hem met de intrekking publiek heeft gemaakt. (Productie 8).

III. STELLINGEN EN GRONDEN

III.I. De intrekking en de publieke uitlatingen over de redengeving zijn onrechtmatig

14. EUR handelt onrechtmatig jegens Engel zowel via de intrekking op grond van artikel 10 en 14 EVRM als via haar publieke uitlatingen over de redengeving van de intrekking op grond van artikel 6:106 lid 1 sub b BW, als hieronder nader uiteengezet en onderbouwd.

III.II. Van Engel kan geenszins worden beweerd dat hij bewilligde in de intrekking

15. In zijn brief van 9 juni 2023 geeft de advocaat van EUR aan dat uit de reactie van Engel van 13 april 2023 zou kunnen worden afgeleid dat Engel bewilligt in de intrekking. Dit is echter evident onjuist.
16. Volgens vaste rechtspraak van de Hoge Raad zijn voor de interpretatie van een dergelijke uitspraak, als gezegd, niet alleen de bewoordingen, maar tevens de context en de bedoeling relevant.
17. Engel schrijft in zijn genoemde reactie weliswaar “(...) met alle respect voor jullie beslissing (...)” maar geeft tevens het volgende aan.

“Zo’n aanklacht heeft wel substantiëring, u heeft het over mijzelf of een nauwe kring van medestanders, ik verwacht dan wel concreet bewijs waarin ik of iemand uit het team van Stichting VoorWaarheid een bedreiging of intimidatie uit. (...) [Ik] (...) ben ik bang dat dit het imago van het Erasmus niet ten goede komt. Als er een oprechte intentie is om debat te voeren en bruggen te bouwen is dit in mijn ogen contraproductief.”

18. De enige redelijke uitleg hiervan is dat Engel de intrekking respecteert in zoverre hij als fatsoenlijk mens de bijeenkomst in dat geval niet alsnog zal bezoeken, maar dat dit niet wegneemt dat hij het fundamenteel oneens is met de redengeving, die immers zonder enig bewijs wordt geponeerd. Uit dat laatste vloeit ondubbelzinnig voort dat Engel dan uiteraard ook niet met de intrekking kan instemmen.

III.III. Voor de redengeving van de intrekking ontbreekt elk relevant bewijs

19. De feitelijke, maar weinig specifieke aanduiding dat "(...) in een recent verleden "door (...) [Engel] of een nauwe kring van medestanders (...) medewerkers van onze universiteit (...) zijn (...) geïntimideerd en bedreigd" doet reeds vermoeden dat EUR niet over enig bewijs beschikt dat Engel zich persoonlijk schuldig heeft gemaakt aan intimidaties of bedreigingen van medewerkers van EUR.
20. Daarbij geldt dat Engel, als het gaat om de intrekking, enkel voor het handelen van zichzelf en moeilijk voor dat van zijn naaste medestanders verantwoordelijk kan worden gehouden. Klaarblijkelijk verkeert EUR op dit punt echter in de ijdele overtuiging dat ten behoeve van de intrekking reeds zou kunnen volstaan met een beschuldiging gebaseerd op *guilt by association*. Dat is kwalijk te noemen.
21. Na eerst in een e-mail van 31 mei 2023 te hebben gemeld nadere bewijsvoering vanuit EUR af te wachten, laat de advocaat van EUR in de brief van 9 juni 2023 voor het eerst weten dat, als het gaat om de beschuldiging van intimidaties en bedreigingen, wordt verwezen naar de uitreiking van de Anton Mussert-prijs aan een van de wetenschappers van EUR, waarbij zij in verband zou zijn gebracht met medische experimenten én gepoogd is om haar thuis op te zoeken. Dit ziet op virologe mevrouw prof. dr. Marion Koopmans (hierna: Koopmans) die de satirische prijs won.
22. Koopmans was zelf niet eens bij de betreffende studiemiddag aanwezig en kon daarbij ook niet redelijkerwijs worden verwacht, zodat niet valt in te zien waarom het, van goed werkgeverschap van EUR jegens de aldaar aanwezige medewerkers zou getuigen, als beweerd in het intrekingsbericht, om Engel hier te weren.
23. Koopmans heeft herhaaldelijk publiekelijk te kennen gegeven niet met Engel in gesprek te willen gaan, terwijl Engel voorafgaand aan de studiemiddag publiekelijk is aangekondigd als lid van de Roundtable. Daarmee doet de door de advocaat per e-mail van 31 mei 2023 latere aangebrachte nadere bewijsvoering als feitelijke onderbouwing hier in het geheel niet ter zake. Reeds hierom dient te worden geconcludeerd dat voor de redengeving van de intrekking elk relevante feitelijke basis ontbreekt.
24. Het meest pregnant komt deze onwil van Koopmans om met Engel in gesprek te gaan tot uiting bij de video van Operatie Interview I Marion Koopmans, opgenomen op 26 september 2021 bij De Balie te Amsterdam en kort daarop op

youtube gepubliceerd: <https://www.youtube.com/watch?v=v8yXik5-PHc>. Het gaat daarbij om het tijdsdeel 1:14:42-1:15:16. Ze doet Engel daarbij bij voorbaat af als iemand met een rigide visie waarmee geen gesprek mogelijk is. Er zijn geen aanwijzingen dat zij ondertussen daarin van mening is veranderd.

25. De uitzending waarin Koopmans op 12 maart 2022 als winnaar werd bekendgemaakt en waarop de Anton Mussertprijs aan haar gepoogd werd te overhandigen kan overigens worden teruggekeken. De video is onder het kopje Verslag van het prijzengala van Potkaarsaward Publieksprijs 2022 en de Anton Mussertprijs/22 op youtube gepubliceerd:

<https://www.youtube.com/watch?v=dfG5ix8GwHc>. Zie hiervan in het bijzonder het volgende tijdsdeel: 00:01:56-00:06:30.

26. Deze uitreiking was op het moment van de intrekking, namelijk 13 april 2023, al meer dan een jaar geleden. Volgens de woordvoerder van EUR in Erasmus Magazine zou het, als gezegd, gaan om bedreigingen die veelvuldig in de media zijn geweest. De gebruikte argumentatie grijpt dus terug op feiten die ten tijde van de uitnodiging in brede kring bekend waren en op dat moment kennelijk geen belemmering vormden voor de uitnodiging. De intrekking is daarmee onzorgvuldig en willekeurig.
27. Buiten kijf staat dat de Anton Mussertprijs, zoals op de website van deze prijs is vermeld onder het kopje Steun dit project, een satirische prijs betreft: <https://antonmussertprijs.nl/> Satire is binnen onze democratische rechtsstaat een geaccepteerd fenomeen en valt onder de vrijheid van meningsuiting. Zoiets ligt uiteraard anders in geval van een autoritair bewind. Humor wordt dan al snel als ondermijnd en bedreigend gezien. Zie in dat verband bijvoorbeeld: <https://foreignpolicy.com/2013/04/05/why-dictators-dont-like-jokes/>
28. Daarom valt niet in te zien hoe de uitreiking van de genoemde satirische prijs *an sich* als bedreiging of intimidatie kan worden gekwalificeerd. Over de vergelijking met de tweede wereldoorlog kan uiteraard worden gedebatteerd, maar de vraag is dan hooguit of deze vergelijking binnen deze context van satire betamelijk is of niet. Niet of deze bedreigend dan wel intimiderend is of niet. Overigens is Koopmans zelf ook niet vies van het trekken van vergelijkingen met de tweede wereldoorlog. Dus dat kan hier moeilijk het probleem zijn. (Productie 9)
29. Tegelijk moet hier worden geconstateerd dat toepasselijkheid van de Anton Mussertprijs in geval van Koopmans hooguit als een mening heeft te gelden. In dat geval is deze mening niet van enige basis in de feiten verstoken. Naast dat Koopmans als lid van het Outbreak Management Team (OMT) een publiek gezicht was van de campagne voor de coronamaatregelen, is algemeen bekend dat de adviezen van de WHO voor de coronamaatregelen, ondanks eigen accenten die zijn gelegd, toch in hoge mate bepalend waren voor de coronamaatregelen die in Nederland werden opgelegd.
30. De adviezen van de WHO zorgden overigens wereldwijd voor een ongekende uniformiteit in de aanpak van de pandemie. Dit vloeit ook voort uit artikel 13 lid 4

t/m 6 van de International Health Regulations (IHR), een verdrag wat verdragsluitende staten, waaronder Nederland bindt. Op grond hiervan kunnen verdragsluitende staten profiteren van de adviserende, ondersteunende en coördinerende rol van de WHO in geval van een Public Health Emergency of International Concern (PHEIC). Door de voorstanders van de maatregelen werd het vertrouwen op deze adviezen vanzelfsprekend als heilzaam gezien. Op de critici van de maatregelen, waaronder hooggeleerden in relevante vakgebieden, kwam dit echter over alsof Nederland niet meer zelf nadacht en tot eigen keuzes durfde te komen, zoals bijvoorbeeld Zweden, IJsland, Zuid-Korea, Japan, Nicaragua en verscheiden staten van de Verenigde Staten dat in veel grotere mate deden. Deze landen voeren immers een meer eigen koers door andere, minder of in het geheel geen coronamaatregelen te nemen.

31. De critici in Nederland voelden zich daarmee uitgeleverd aan de WHO. Daarbij was er lange tijd vrijwel geen ruimte voor publieke discussie in Nederland over de coronamaatregelen in de reguliere media uit angst voor een infodemie, waardoor aan groot deel van de bevolking afwijkende wetenschappelijke standpunten werd onthouden. Het WHO-beleid wat in Nederland vaak in grote lijnen standaard werd gevolgd, terwijl er ondertussen nauwelijks tot geen ruimte werd gelaten voor kritische discussie, voelde voor critici begrijpelijkerwijs als een vorm van verraad aan het grondprincipe van de democratische rechtsstaat, zoals deze in Nederland bestaat, namelijk de pluriformiteit, en tevens aan de specifieke Nederlandse situatie. Het feit dat Koopmans nog steeds niet in discussie wil met Engel vormt daarbij overigens een sprekende illustratie.
32. Dat Koopmans met medische experimenten in verband is gebracht kan op grond van het genoemde tijdsdeel bij de laatstgenoemde video het volgende worden verduidelijkt. Op de bezorgde vraag of Koopmans niet tekort zou worden gedaan door toekenning van een tweede prijs, antwoordt Engel grappend: "Wellicht is er later dit jaar nog een andere prijs voor gedwongen medische experimenten."
33. Volgens vaste rechtspraak van de Hoge Raad gaat het bij interpretatie niet alleen om de bewoordingen, maar ook om de context en de bedoeling. Met zijn bewoordingen uitte Engel niet meer dan een idee. Het staat daarmee allerm minst vast dat deze prijs er ook inderdaad gaat komen en evenmin dat Koopmans daarna daarvoor daadwerkelijk in aanmerking komt. De context is hier evident satire. De bedoeling is het maken van een grap. Daarom valt niet in te zien hoe dit verband zou kunnen houden met bedreiging dan wel intimidatie.
34. Voorts is de opmerking van Engel die hooguit kan worden gekwalificeerd als een mening, niet van enige basis in de feiten ontbloeit. Koopmans was als lid van het OMT een beeldbepalend gezicht bij de campagne voor prikken tegen corona, waarbij deze prikken vanwege de pandemische situatie via een verkorte procedure door het European Medicine Agency (EMA) voorlopig waren toegelaten (conditional market authorisation) alsmede in geval van de prik van BionTech Pfizer (comirnaty) en de prik van Moderna voor het eerst gebaseerd op een vernieuwende techniek om immunisatie te veroorzaken, namelijk de mRNA-techniek. Zie daarvoor bijvoorbeeld hier, onder het tussenkopje mRNA:

<https://www.parool.nl/nederland/eerste-coronavaccin-voor-nederland-goedgekeurd~b8ad96fe/>: "De mRNA-techniek is nog nooit eerder succesvol in vaccins toegepast, maar met corona zijn zowel Pfizer als zijn Amerikaanse concurrent Moderna daar wel in geslaagd. (...) Leonoor Wijnans van het CBG beaamt dat de mRNA-techniek nieuw is voor vaccins." Tegelijk werd bij deze campagne aanmerkelijke druk op de bevolking uitgeoefend om de prikken te nemen. Zozeer zelfs dat Rutte daar begin februari 2023 nog publiekelijke excuses voor aanbod richting ongevaccineerden. Zie daarvoor : <https://www.ad.nl/binnenland/rutte-geeft-mondjesmaat-toe-onbedoeld-te-hard-geweest-naar-ongevaccineerden~afaefdbe/>

35. Het is juist dat Koopmans thuis werd bezocht. Door cabaretier Chris van der Ende die een alleszins nette en beleefde poging doet om Koopmans de prijs te overhandigen. Zie voor Chris van der Ende ook hier: https://nl.wikipedia.org/wiki/Chris_van_der_End
36. Van Chris van der Ende die de prijs als vrijwilliger overhandigde kan niet worden beweerd dat hij in een gezagsverhouding tot Engel opereerde. Koopmans bleek overigens niet eens thuis te zijn. De prijs is bij haar thuis achtergelaten. Niet valt in te zien dat een dergelijke overhandiging ook maar iets met intimidatie of bedreiging te maken zou kunnen hebben. Aanbellen bij een voordeur met een verzoek is zonder meer te beschouwen als een normale en geaccepteerde gang van zaken – daartoe is immers ooit, alsnog altijd te doen gebruikelijk, een bel aangebracht, naast de voordeur van Koopmans.
37. Daarbij kan worden opgemerkt dat de gevolgen voor Koopmans van de toekenning en bezorging van deze satirische prijs slechts gering zijn. Niet valt in te zien dat deze prijs, die in haar vakgebied vanzelfsprekend niet op enig gezag kan bogen, ook maar enig effect op haar carrièremogelijkheden zou kunnen hebben. Bij de toekenning en bezorging van deze prijs werd ook allerm minst opgeruid tot het plegen van strafbare feiten tegen Koopmans.
38. Verder stelt de advocaat van EUR dat Engel privégegevens, kennelijk die van Koopmans, zou hebben verspreid en dat het verspreiden van privé-gegevens door Engel vaker is gebeurd. Daarbij beroept hij zich op een tegen de heer Engel gedane aangifte. Echter, het is niet eens duidelijk welke aangifte hier concreet wordt bedoeld. Daarbij komt dat publiekmaking van privégegevens (doxing) nog altijd niet strafbaar is, als daar al sprake van geweest zou zijn. Verder bestaat niet de minste aanwijzing dat sprake zou zijn geweest van publiekmaking dan wel onderhandse verstrekking van adresgegevens door Engel. Kortom, bewijs dat Engel adresgegevens publiekelijk of onderhands zou hebben verstrekt ontbreekt hier ten enenmale.
39. Uiteraard kan niet worden uitgesloten dat EUR slechts de subjectieve opvatting wilde vertolken van sommige medewerkers, waaronder mogelijk ook Koopmans, dat zij vooral het politieke gedachtegoed van Engel intimiderend en bedreigend vonden. De aanduiding uit de intrekkingsbrief dat "(...) in een recent verleden

"door (...) [Engel] of een nauwe kring van medestanders (...) medewerkers van onze universiteit (...) zijn (...) geïntimideerd en bedreigd" heeft immers primair betrekking op een gedeeld gedachtegoed. In geval van Engel is dat evident een politiek gedachtegoed.

40. Uit de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) volgt echter dat de vrijheid van meningsuiting "(...) is applicable not only to 'information' or 'ideas' that are favourably received or regarded as inoffensive or as a matter of indifference, but also to those that offend, shock or disturb the State or any sector of the population." Zie daarvoor EHRM, 7 december 1976 (*Handyside v. The United Kingdom*), app. no. 5493/72, par. 49. In dit opzicht is er dus geen plaats voor een prinses op de erwt.
41. Zie in dit verband ook EHRM, 27 juli 2007 (*Barankevich v. Russia*), no. 10519/03, par. 30 en 31: "What is at stake here is the preservation of pluralism and the proper functioning of democracy, and the role of the authorities in such circumstances is not to remove the cause of tension by eliminating pluralism (...). It would be incompatible with the underlying values of the Convention if the exercise of Convention rights by a minority group were made conditional on its being accepted by the majority. Were it so a minority group's rights to freedom of (...) expression and assembly would become merely theoretical rather than practical and effective as required by the Convention."
42. In deze kwestie gaat het om een kerkgenootschap in de stad Tsjechov, district Tsjechovski, oblast Moskou, Rusland, dat in de openlucht wilde samenkomen, maar wat door de gemeentelijke autoriteiten werd verboden, omdat er in totaal achttien kerkelijke denominaties in deze stad waren, waarvan het organiserende kerkgenootschap slechts een kleine minderheid vertegenwoordigde, waardoor de samenkomst op de religieuze meerderheid bedreigend of intimiderend over zou kunnen komen met verstoring van de publieke orde als gevolg.
43. In deze uitspraak van het EHRM draait het weliswaar om religie, terwijl het in geval van Engel om een politieke overtuiging gaat, maar voor de geciteerde overwegingen maakt het geen relevant verschil of het nu gaat om gedachtegoed van religieuze of politiek aard dat omwille van de inhoud als bedreigend of intimiderend wordt gevonden.
44. Overigens strookt het weren van het politieke gedachtegoed van Engel niet bepaald met Erasmiaanse waarden als weergegeven op de website van EUR, onder het kopje Maatschappelijk, namelijk: "commitment aan egalitaire en democratische waarden, aan inclusie en een cultuur van dialoog en discussie": <https://www.eur.nl/over-de-eur/strategie-2024/over-strategie-2024/erasmiaanse-waarden>
45. Daarmee mist elk relevant bewijs dat de redengeving van de intrekking op waarheid berust.

III.IV. De intrekking is onrechtmatig

46. Het EHRM beschouwt een publiekrechtelijke rechtspersoon in beginsel als een gouvernementele organisatie. Dat houdt in dat tegenover een dergelijke organisatie een rechtstreeks beroep mogelijk is op het EVRM. Uit EHRM 22 februari 2005, appl. nr. 47148/99 (Nvoseletskiy t. Oekraïne), par. 82, vloeit voort dat het EHRM zelfs een private rechtspersoon beschouwt als een gouvernementele organisatie indien deze een overheidstaak uitoefent onder verantwoordelijkheid van de Staat. Zie in dit verband tevens het EHRM, 1 maart 2005, appl. nr. 22860/02 (Wos t. Polen), waar een rechtstreeks beroep op artikel 6 EVRM door een belanghebbende werd gehonoreerd jegens een Pools-Duits Reconciliatiefonds omdat deze geacht werd een publieke taak uit te oefenen.
47. Volgens artikel 1.8 lid 2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) is EUR een publiekrechtelijke rechtspersoon. Op grond van artikel 1.3 lid 1 WHW kan de organisatie van de betreffende studiemiddag onder de wettelijke en daarmee publieke taak van EUR worden begrepen. Voor wetenschappelijk onderzoek is immers ook de onderlinge uitwisseling van inzichten essentieel. Het staat Engel dus vrij zich in relevant opzicht jegens EUR rechtstreeks te beroepen op het EVRM.
48. Engel kan zich jegens EUR op grond van artikel 10 EVRM beroepen op zijn vrijheid van meningsuiting die door de intrekking wordt ingeperkt.
49. Voor de vraag of bij de intrekking sprake was van discriminatie op grond van artikel 14 EVRM wegens politieke gezindheid, is het criterium uit de uitspraak van Gerechtshof Den Haag van 14 februari 2023 (ECLI:NL:GHDHA:2023:173) rov. 8.5-8.7, beslissend. De vraag is daarbij meer specifiek of het politieke gedachtegoed van Engel voor de intrekking:
- A. 'exclusively or to a decisive extent' beslissend was, want dan is sowieso sprake van discriminatie; of
- B. niet 'exclusively or to a decisive extent' beslissend was, waarbij vervolgens dient te worden vastgesteld of dezelfde keuze zou zijn gemaakt indien betrokkene niet in dit opzicht zou zijn opgevalen (de 'but for' test),
1. zo nee, dan was sowieso sprake van discriminatie;
 2. zo ja, dan dient alsnog sprake geweest te zijn van 'very weighty reasons' om de keuze te rechtvaardigen.
50. In het intrekkingbericht van 13 april 2023 wordt "[Engel] (...) of een nauwe kring van (...) medestanders (...)" geadresseerd. Daarmee wordt dus primair gedoeld op een gedeeld gedachtegoed. Dat kan in dit kader alleen maar een politiek gedachtegoed betreffen. Uit de twee eerder besproken uitspraken van het EHRM blijkt dat een beschuldiging van bedreiging dan wel intimidatie louter wegens het huldigen van politieke opvattingen, nooit legitiem kan zijn. Tevens impliceert een

beschuldiging die is geadresseerd aan "[Engel] (...) of een nauwe kring van (...) medestanders)" reeds een onevenredige inbreuk op de vrijheid van meningsuiting van Engel, omdat in het midden wordt gelaten of de genoemde bedreiging dan wel intimidatie, los van of deze op waarheid berust, door hem persoonlijk is gepleegd. Daarbij komt dat de geuite beschuldiging van bedreiging dan wel intimidatie van medewerkers van de EUR door Engel, in elk geval zoverre dat betrekking heeft op de veiligheid van medewerkers van EUR die redelijkerwijs konden worden verwacht deel te nemen aan de studiemiddag, als eerder uiteengezet, niet kan worden bewaarheid. Ook de herleiding tot de beschuldiging van bedreiging dan wel intimidatie tot een medewerker waarvan redelijkerwijs niet kon worden verwacht dat deze naar de studiemiddag zou komen, maakt dat de beschuldiging reeds een onevenredige inbreuk maakt op de vrijheid van meningsuiting van Engel.

51. Omdat Engel ten eerste in het intrekingsbericht niet geïndividualiseerd verantwoordelijk wordt gehouden voor de bedreigen dan wel intimidatie alsmede ten tweede deze beschuldiging betrekking blijkt te hebben op Koopmans, waarvan niet redelijkerwijs kon worden verwacht dat deze bij de studiemiddag aanwezig zou zijn, wordt door EUR via de intrekking op onevenredige wijze inbreuk gemaakt op de vrijheid van meningsuiting van Engel.
52. Omdat Engel in het intrekingsbericht op zijn politieke overtuiging wordt aangesproken en de beschuldiging van bedreiging dan wel intimidatie niet op relevante wijze kan worden bewaarheid, staat vast dat EUR in het intrekingsbericht Engel discrimineert "exclusively or to a decisive extent" op grond van zijn politieke overtuiging.
53. Engel verzoekt op grond van artikel 3:302 BW daarom om een verklaring voor recht dat de intrekking onrechtmatig is wegens een ontoelaatbare inbreuk op de vrijheid van meningsuiting en/of wegens discriminatie op grond van politieke gezindheid.

III.V. Er is sprake van relevante publieke uitlatingen door EUR

54. In zijn brief van 9 juni 2023 merkt de advocaat van EUR op dat er geen sprake zou zijn van een publieke uitlating van EUR, omdat Engel zelf het intrekingsbericht van EUR van 13 april 2023 publiek maakte. Dit is echter een vertekening van zaken.
55. Uit het twitterbericht van Boom Criminologie van 31 maart 2023 kan namelijk worden opgemaakt dat per die datum publiekelijk was aangekondigd dat Willem Engel als panellid deel zou uitmaken van de Roundtable gedurende de studiemiddag. Dat was een aankondiging waarvan destijds alom werd opgekeken. Het wegblijven van Engel bij deze studiemiddag zou daarmee sowieso tot een sterke roep om publieke opheldering van EUR hebben geleid. Daarom kan het publieke karakter van de redengeving niet slechts worden gereduceerd tot de

publiekmaking van Engel van het intrekingsbericht van EUR aan hem. Ook de inzet van een woordvoerder door EUR na de intrekking weersprekt dat.

56. Bewijs voor deze sterke roep volgt zonder meer uit de berichtgeving in het artikel van 23 april 2023 uit de Volkskrant: "(...) waar is eigenlijk Willem Engel, dansleraar en coronademonstrant des vaderlands, zo luidt vrijdagmiddag de eerste vraag uit het overwegend academische publiek. Engel stond toch op de lijst met sprekers? Vlug grijpt de woordvoerder van het college van bestuur in. Ja, Engel was aanvankelijk uitgenodigd om te komen meepraten, op deze middag over complotdenken. 'Maar werknemers van deze universiteit hebben zich in het verleden door hem bedreigd gevoeld.' Dus stak het hoofdbestuur van de Erasmus Universiteit een stokje voor de uitnodiging: ook academische vrijheid kent grenzen."
57. Uit het artikel uit Erasmus Magazine van 21 april 2023, als eerder aangegeven, kan worden afgeleid dat de woordvoerder, namens EUR, op het intrekingsbericht van EUR van 13 april 2023 reageert op een manier waarbij EUR de inhoud daarvan publiekelijk bekrachtigt. Daar staat immers, als eerder aangegeven: "Het College van Bestuur deelde vorige week per mail aan Engel mee dat 'in een recent verleden medewerkers van onze universiteit door u of een nauwe kring van uw medestanders geïntimideerd of bedreigd' zijn. Uit solidariteit met die bedreigde collega's trekt het CvB daarmee de uitnodiging in. Volgens woordvoerder Monique de Jongh doelt het College van Bestuur op de bedreigingen die 'veelvuldig in de media' zijn geweest tijdens de coronacrisis."
58. Daarbij voegt de woordvoerder een publieke uiting toe, namelijk dat dit bedreigingen zouden betreffen die veelvuldig in de media zijn geweest tijdens de coronacrisis. Later, tijdens de studiemiddag voegt de woordvoerder, getuige het artikel uit de Volkskrant van 23 april 2023, nog een publieke uiting toe, namelijk dat: "werknemers van EUR zich in het verleden door hem bedreigd hebben gevoeld."
59. Op grond van het voorgaande moet derhalve worden aangenomen, dat zowel de inhoud van het bericht van 13 april 2023 als de twee later toegevoegde uitslatingen publieke uitingen van EUR betreffen.

III.VI. De publieke uitslatingen van EUR over de redengeving zijn onrechtmatig

60. Bij de vraag of een uitslating onrechtmatig is gaat het enerzijds om het recht op vrijheid van meningsuiting op grond van artikel 7 Grondwet (Gw) en artikel 10 EVRM en anderzijds om het recht op eerbiediging van eer en goede naam op grond van artikel 10 Gw en artikel 8 EVRM. Indien uit de omstandigheden van het geval voortvloeit dat een inbreuk op het ene recht minder zwaar weegt dan op het andere, dan volgt daaruit tevens dat voldaan is aan het noodzakelijkheidsvereiste. Dit volgt onder meer uit Hoge Raad, 5 oktober 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW9230, *Endemol en SBS/A*.

61. Bij feitelijke beweringen of beschuldigingen moet in tegenstelling tot een negatief waardeoordeel of mening worden meegenomen of de betreffende uiting voldoende steun vindt in de feiten. Overigens moet ook bij een waardeoordeel sprake zijn van enige steun in de feiten. Dat laatste volgt uit EHRM, 20 maart 2018, nr. 45791/13 *Falzon/Malta*.

62. Volgens HR 24 juni 1983, AB 1983, 548; NJ 1984, 801, r.o. 3.4 betekent dat meer concreet: "Bij de hier aan de orde zijnde vraag staan in beginsel twee, ieder voor zich hoogwaardige, maatschappelijke belangen tegenover elkaar: aan de ene kant het belang dat individuele burgers niet door publicaties in de pers worden blootgesteld aan lichtvaardige verdachtmakingen; aan de andere kant het belang dat niet, door gebrek aan bekendheid bij het grote publiek, misstanden die de samenleving raken kunnen blijven voortbestaan dankzij het onvermogen van de verantwoordelijke overheidsorganen om in een gecompliceerde maatschappij als die waarin wij leven gelijkelijk aandacht te geven aan alle zaken die die aandacht verdienen, nog daargelaten de mogelijkheid van andere factoren die belemmerend kunnen werken op het doen beëindigen van een bepaalde misstand.

Welk van deze belangen in een gegeven geval de doorslag behoort te geven, hangt af van de in onderling verband te beschouwen omstandigheden, en wel — in een situatie als de onderhavige — in het bijzonder van de volgende:

(a) de aard van de gepubliceerde verdenkingen en de ernst van de te verwachten gevolgen voor degene op wie die verdenkingen betrekking hebben;

(b) de ernst — gezien vanuit het algemeen belang — van de misstand welke de publicatie aan de kaak beoogt te stellen;

(c) de mate waarin ten tijde van de publicatie de verdenkingen steun vonden in het toen beschikbare feitenmateriaal;

(d) de inkleding van de verdenkingen, gezien in verhouding tot de onder (a) tot en met (c) bedoelde factoren;

(e) de mate van waarschijnlijkheid dat, ook zonder de verweten publicatie via de pers, in het algemeen belang het nagestreefde doel langs andere, voor de wederpartij minder schadelijke wegen met een redelijke kans op spoedig succes bereikt had kunnen worden;

(f) een mogelijke beperking van het door de perspublicatie te veroorzaken nadeel voor degene die erdoor wordt getroffen, in verband met de kans dat het betreffende stuk, ook zonder de verweten terbeschikkingstelling aan de pers, in de publiciteit zou zijn gekomen."

63. Uit het voorgaande is reeds gebleken dat voor de als feitelijk gepresenteerde beschuldiging door EUR dat Engel in een recent verleden medewerkers van EUR zou hebben bedreigd dan wel geïntimideerd, geen relevante feitelijke onderbouwing bestaat. Daarmee kan geen sprake zijn van het aan de kaak stellen van een misstand door EUR. Wat overblijft is een lichtvaardige verdachtmaking door EUR jegens Engel.

64. Tevens zijn de gevolgen van de intrekking ernstig te noemen. Engel is voorzitter van stichting Viruswaarheid, nu VoorWaarheid genoemd. Het is evident dat deze stichting vanwege de doelstelling gebaat is bij deelname aan het maatschappelijke debat.

65. Artikel 2 van de Statuten luidt namelijk als volgt:

“1. De stichting heeft ten doel:

- a. Het strijden voor het behoud van een democratische rechtsstaat;
- b. het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

2. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- a. Het voeren van juridische procedures;
- b. het verzamelen en publiceren van informatie die van belang kan zijn voor het behoud van de democratische rechtsstaat;
- c. het opzetten van een breed platform voor mensen die zich willen inzetten voor het behoud van de democratische rechtsstaat;
- d. het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.”

66. Publieke uitsluiting van deelname aan een studiemiddag onder het doen van de publieke mededeling onder valse voorwendselen dat Engel in een recent verleden medewerkers van EUR zou hebben bedreigd of geïntimideerd, belemmert Engel evident bij de uitvoeren van de doelen van zijn stichting. Het is immers te kenschetsen als een poging tot demonisering.

67. Daar komt bij dat het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) afgelopen zomer in een rapport juist met kracht stelling nam tegen de trend van het uitsluiten van mensen met wantrouwen in de overheid van het publieke debat. Zie in dit verband SCP, Sceptische visies in het coronadebat, 23 juni 2023: <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2023/06/23/hoofdrapport-sceptische-visies-in-het-coronadebat>

68. Zie meer specifiek paragraaf 3.2., eerste alinea, p. 23:

“Uit eerder onderzoek van Verwey-Jonker in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) blijkt dat wantrouwende burgers aangeven het gevoel te hebben dat ze niet worden gezien of gehoord door de overheid (Peeters et al. 2020). Deze ervaring bleek een belangrijke rol te spelen in de argumentaties die burgers gaven voor hun wantrouwen. Uit ons eigen onderzoek komt ook naar voren dat sceptische burgers het gevoel hebben dat hun zorgen, vragen en alternatieve verklaringen niet gezien worden. We denken daarom dat interesse van de overheid in de leefwereld van sceptische burgers waardevol is. Dit ligt in het verlengde van een advies van de Raad voor het

Openbaar Bestuur, die eerder schreef dat de overheid ernaar moet streven dat 'zoveel mogelijk perspectieven zo serieus mogelijk worden meegewogen in beleidsvormingsprocessen' om zo de ervaren betrokkenheid van burgers te verbeteren (ROB 2022: 57)."

69. Zie tevens paragraaf 3.1., tweede alinea, p. 22:

"Het is aannemelijk dat burgers met een zeer sceptische houding ten opzichte van de overheid, ook minder legitimiteit toekennen aan de reguliere politieke en maatschappelijke processen waarbinnen ze hun visie kenbaar kunnen maken en macht kunnen uitoefenen. Het is daarom extra belangrijk dat de overheid haar best doet om deze relatie, en het onderliggende vertrouwen in het democratisch proces, te verbeteren."

70. Zie voorts paragraaf 3.2., tweede alinea, p. 23:

"Uit ons onderzoek blijkt dat coronascepsis een stuk breder leeft dan bij een klein groepje en dat bij die grotere groep gevoelens leven van weggezet en uitgesloten worden. De NCTV en de AIVD kijken met een andere blik naar coronascepsis dan het SCP, en het is goed dat zij begrenzen waar de wet wordt overtreden. Voor de overheid als geheel is het echter noodzakelijk om een fenomeen als coronascepsis in de bredere context te bekijken. Wanneer bepaalde zorgen, die breder leven, vooral in verband gebracht worden met labels als 'radicaal' en 'extremisme', dan kan dit het gevoel van uitsluiting versterken."

71. Hieruit volgt tevens dat het aannemelijk is dat uitsluiting van Engel door EUR, als voorman van een grote groep wantrouwende burgers, van de studiemiddag, wat als gebeurtenis maatschappijbreed is opgevallen, het wantrouwen in de overheid verder heeft versterkt en daarmee dus tot maatschappelijke schade heeft geleid. Volgens het SCP leeft dat wantrouwen breder dan vaak wordt gedacht en is het schadelijk voor het draagvlak voor overheidsbeleid.

72. Hoewel publieke figuren geacht worden om in publicitair opzicht meer te velen dan mensen die publiekelijk minder bekend zijn, zou vanwege de genoemde maatschappelijke schade het feit dat Engel een publiek figuur is in deze context juist als een extra bezwarende factor dienen te worden begrepen. Demonisering en uitsluiting van een boegbeeld van een bepaalde politieke minderheid mag binnen een democratische rechtstaat niet worden beloond. Dat zou immers leiden tot een dictatuur van de meerderheid, ter voorkoming waarvan minderheden nu juist binnen een democratische rechtstaat rechten toegekend hebben gekregen.

73. De studiemiddag was opgezet vanuit diezelfde geest als het genoemde rapport, zoals ook blijkt uit het artikel uit de Volkskrant van 23 mei 2023, waarvan de titel immers luidt: Wetenschappers bezorgd over AIVD-rapport: ga juist in gesprek met complotdenkers. Alle geïnterviewde deelnemers aan de studiemiddag die worden weergegeven in het artikel spraken zich daarbij uit voor het belang van het gesprek aangaan met mensen die wantrouwen in de overheid koesteren. De

intrekking door EUR vond daarmee kennelijk plaats over de hoofden van het hooggeleerde publiek heen, wat destijds aan de studiemiddag deelnam, zeker omdat, als eerder uiteengezet, er geen enkel relevant bewijs voor de beschuldiging van bedreiging of intimidatie door Engel voorhanden is.

74. Kortom, er is sprake van onrechtmatige publieke uitlatingen van EUR jegens Engel met serieuze gevolgen voor Engel.

75. Engel claimt daarom op grond van artikel 6:167 lid 1 BW rectificatie van de gewraakte uitlatingen, als hieronder nader gespecificeerd aangegeven.

76. Engel claimt tevens op grond van artikel 6:106 lid 1 sub b BW vergoeding voor aantasting van eer en goede naam (reputatieschade), nader op te maken bij staat.

MITSDIEN:

Eiser vordert op de gronden die hiervoor uiteen zijn gezet, bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad:

- I. Een verklaring voor recht dat EUR onrechtmatig jegens Engel handelde met de intrekking en de daarvoor publiekelijk gegeven verklaring;
- II. EUR te veroordelen met onmiddellijke ingang na betekening van in deze te wijzen vonnis zal veroordelen tot publicatie op de voorpagina van Erasmus Magazine in een gebruikelijk en goed leesbaar lettertype, binnen een vet omrand kader de volgende rectificatie te plaatsen, zonder weglatingen, aanvullingen of commentaar en deze tekst aldus een week geplaatst te houden:

RECTIFICATIE

WILLEM ENGEL TEN ONRECHTE BESCHULDIGD EN GEWEIGERD DOOR ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

In Erasmus Magazine van 21 april 2023 is Willem Engel door Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) ervan beschuldigd in het recente verleden medewerkers van EUR te hebben geïntimideerd en bedreigd. Om deze reden werd hij door het College van Bestuur van EUR als deelnemer van de Round Table bij de studiemiddag Complotdenken van 21 april 2023 aan de Erasmus Law School geweigerd.

Deze beschuldigingen kunnen echter niet worden waargemaakt. Het kantongerecht Rotterdam heeft deze beschuldigingen bij vonnis van (datum nader in te vullen) dan ook onrechtmatig bevonden. EUR is daarom veroordeeld tot het plaatsen van deze rectificatie alsmede tot het betalen van schadevergoeding aan Willem Engel.

Het College van Bestuur van EUR

- III. het hiervoor onder de punten II zal toewijzen op straffe van een dwangsom van € 1.000 (zegge: duizend euro) voor iedere dag dat EUR in gebreke blijft uitvoering te geven aan het bepaalde in dit vonnis;
- IV. EUR te veroordelen tot betaling van een schadevergoeding van € 1.000;
- V. Met veroordeling van de EUR in de kosten van dit geding inclusief een salaris gemachtigde

De kosten hiervan zijn voor mij,
gerechtsdeurwaarder €

Requiranten voornoemd verklaren dat zij de omzetbelasting niet kan verrekenen in de zin van de Wet op de Omzetbelasting 1968 en dat voorts de eventueel gemaakte verschotten noodzakelijk waren om de onderhavige ambts-handeling te kunnen verrichten en dat ik, deurwaarder, rechtstreeks noch middellijk enig belang heb in de onderneming die de kosten factureerde.

